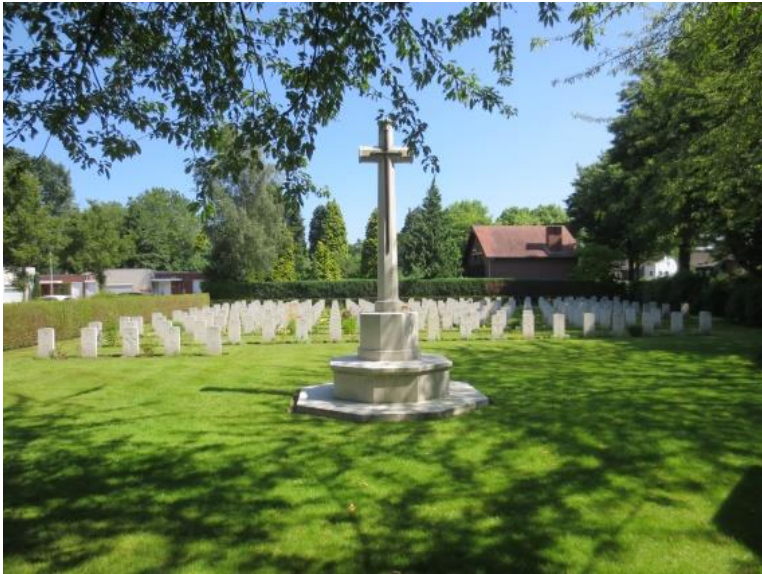

**Fietstocht in twee delen langs Oorlogsgraven
en Oorlogsmonumenten in de
Gemeente Sittard-Geleen-Born**

**Gemeente Sittard-Geleen-Born
80 jaar bevrijd.**

18 - 29 september 1944

18 - 29 september 2024

September 2024
Tocht 1

Deze uitgave is de beschrijving van de route van tocht 1 met uitleg bij de rode stippen in de beschrijving van de fietstocht.

De nummers bij de foto's met beschrijving zijn terug te vinden in de beschrijving van de fietstocht en als rode stip op de daarin opgenomen wegkaarten.

De nummering volgt de routes van begin tot einde. Drie sub nummers zijn niet in de routes opgenomen, maar zijn wel buiten de route vanaf de openbare weg af te bereiken.

Vrijheid heeft beperkingen,
maar kent geen grenzen.

David Lloyd George

Wij wensen ieder een sfeervolle tocht en hopen door middel van dit boekje meer informatie over oorlogsherinneringen in de gemeente Sittard-Geleen-Born te kunnen verschaffen.

*R= Rechts

*L= Links

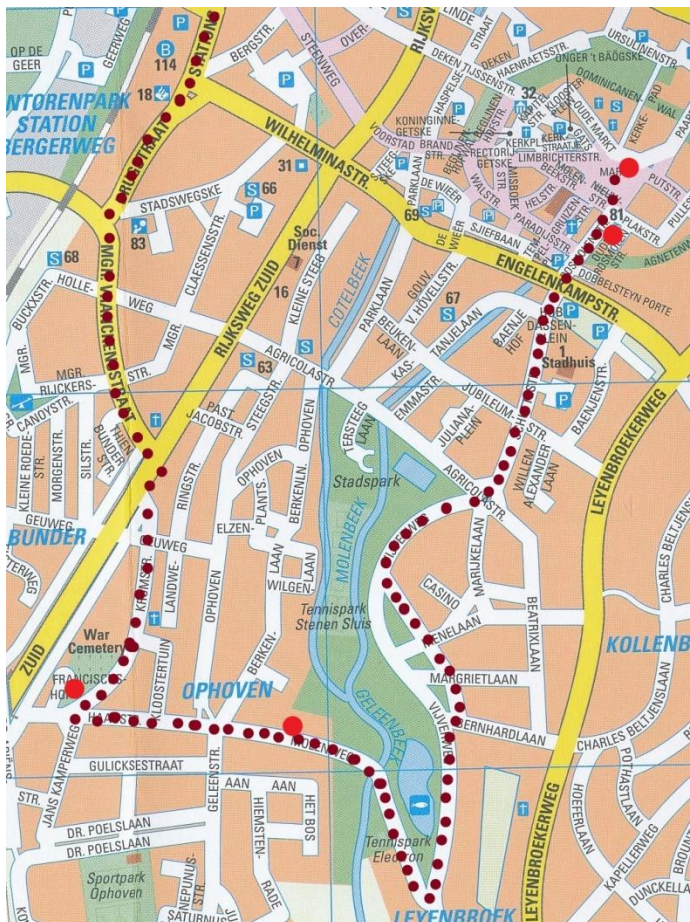
*RD= Rechtdoor

*/ De straatnaam gaat over in een volgende naam

*De cijfers 1 t/m 40 verwijzen naar de nummers in het begeleidende tekst (rood, route 1) (oker, route 2)

Fietstocht 1:

Sittard-Limbricht-Einighausen-Geleen-
Munstergeleen-Sittard ± 32 km.

Sittard

Vanaf het monument (1) steken we de Markt over in de richting van de Rosmolenstraat

RD Rosmolenstraat (2)

RD Tempelplein

RD Schuttestraat

RD Rotonde rechtdoor Vijverweg

R Aan het einde van de vijver scherp rechts, Molenweg (3)

RD Haagstraat tot aan kerkhof (4)

R Voor het kerkhof rechtsaf, Kromstraat

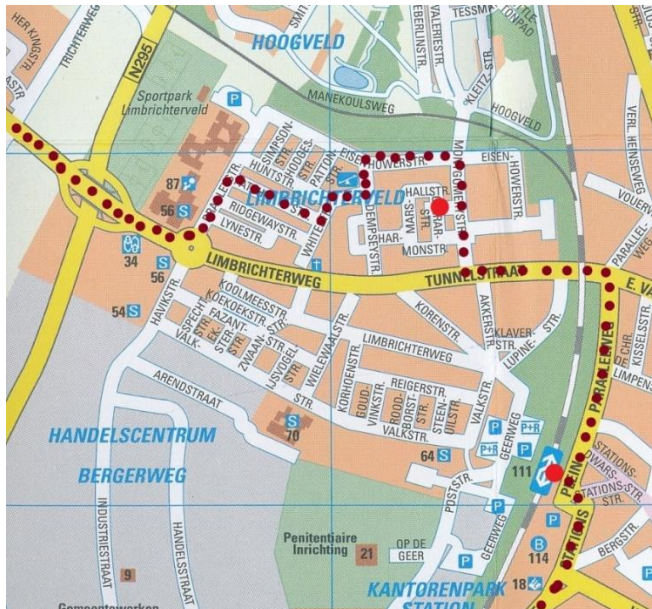
Zijstraten negeren

R Op Y-splitsing met de Rijksweg

1e L Mrg Vranckenstraat, zijwegen negeren

RD Doorrijden tot aan stoplichten

R Brugstraat

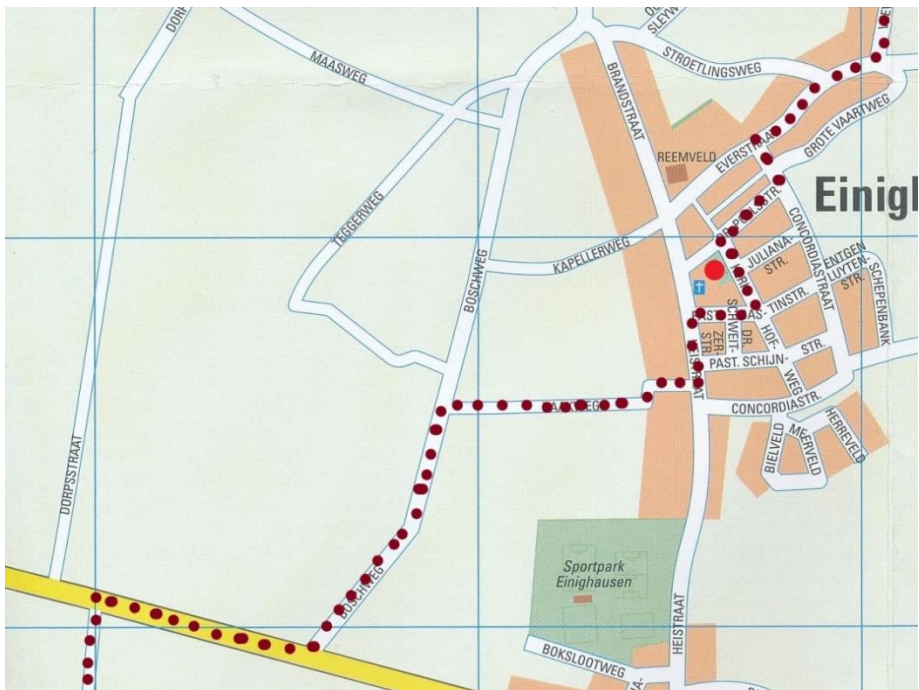

1e L Stationsplein (5)

- [illegible]

RD Bij stoplichten, Provinciale Weg

- 3^e R Dr. Nolensstraat
- 2^e L Burgemeester Nelissenstraat
- L Pagestraat (7)
- 2^e R T-splitsing rechts, Provincialeweg/Molenstraat
- RD Op de hoek Hof van Eynatten / Beekstraat (8)
- RD Molenstraat
- L Voor het einde van de bebouwde kom links, Klinkerkoulsweg
- 4^e L Vosdaalstraat veldweg negeren
- R Bovenstraat / Veeweg

Einighausen

- RD In Einighausen Everstraat
- 1^e L Concordiastraat
- 2^e R Dr. Poelsstraat
- L Kerkhofweg (via paadje ingang kerkhof) (9)

Na verlaten kerkhof terug naar Kerkhofweg

R Kerkhofweg

1^e R Pastoor Bastinstraat

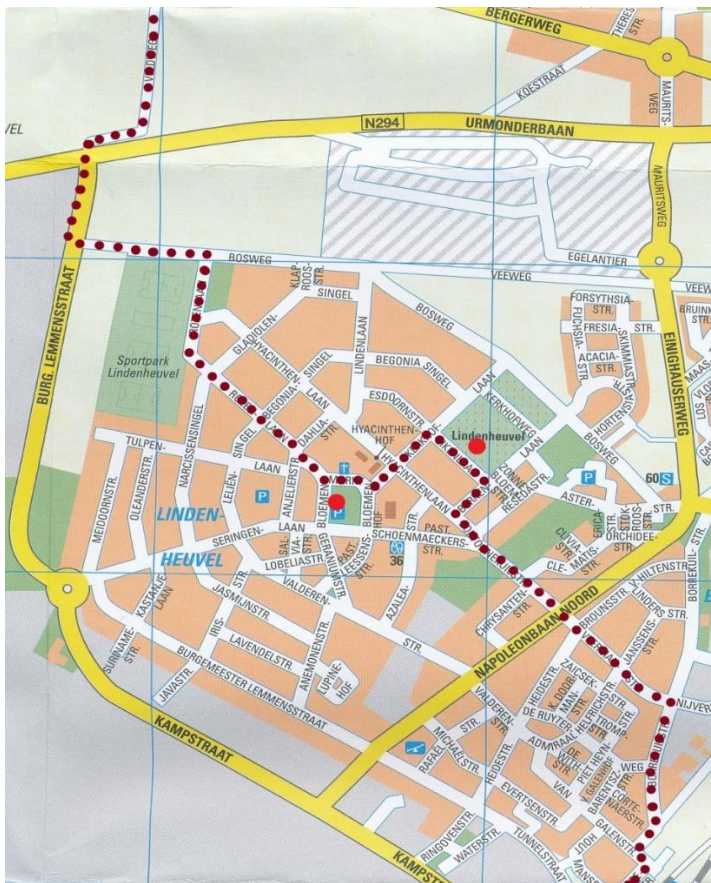
L Heistraat

1^e R Smalle pad (na nr. 36), Baakweg

L T-splitsing, Boschweg

R T-splitsing, Bergerweg

1^e L Veldweg

Bij stoplicht oversteken (Urmonderbaan)

Geleen Lindenheuvel

RD Burg Lemmensstraat

1^e L Bosweg

1^e R Rozenlaan

Met bocht naar links mee vervolgen

Op Bloemenmarkt monument (10)

L Kerkhoflaan

2^e R Eikenlaan (11)

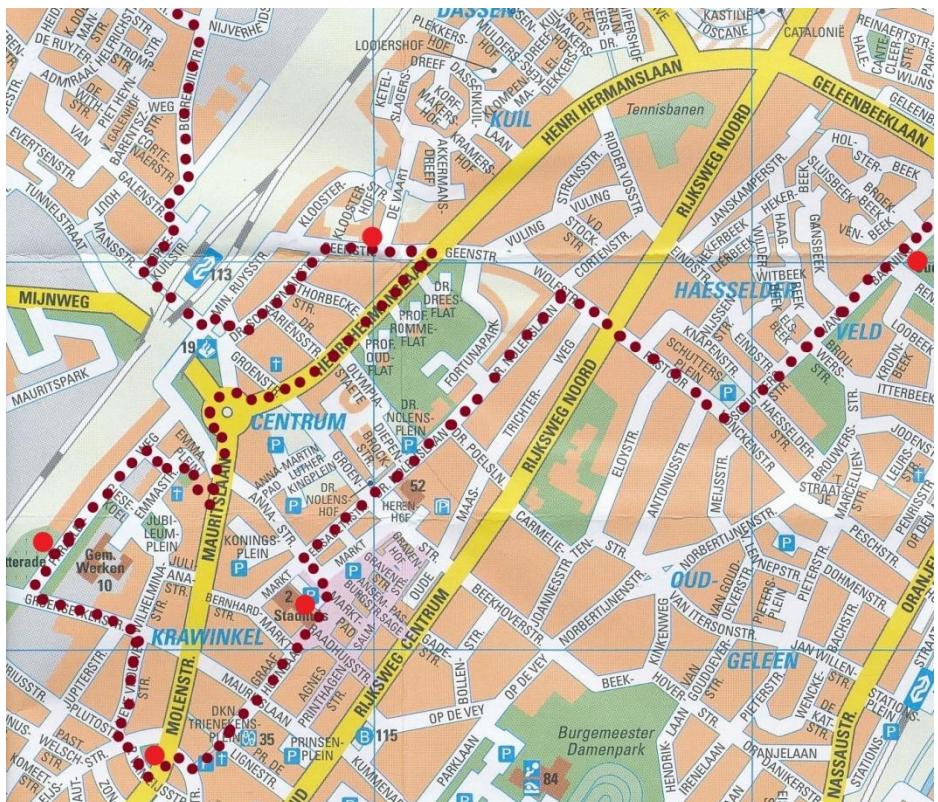
R Berkenlaan

L Portonnekuilstraat

RD Portonnekuilstraat

RD Veermansstraat

R T-splitsing, Borrekuilstraat

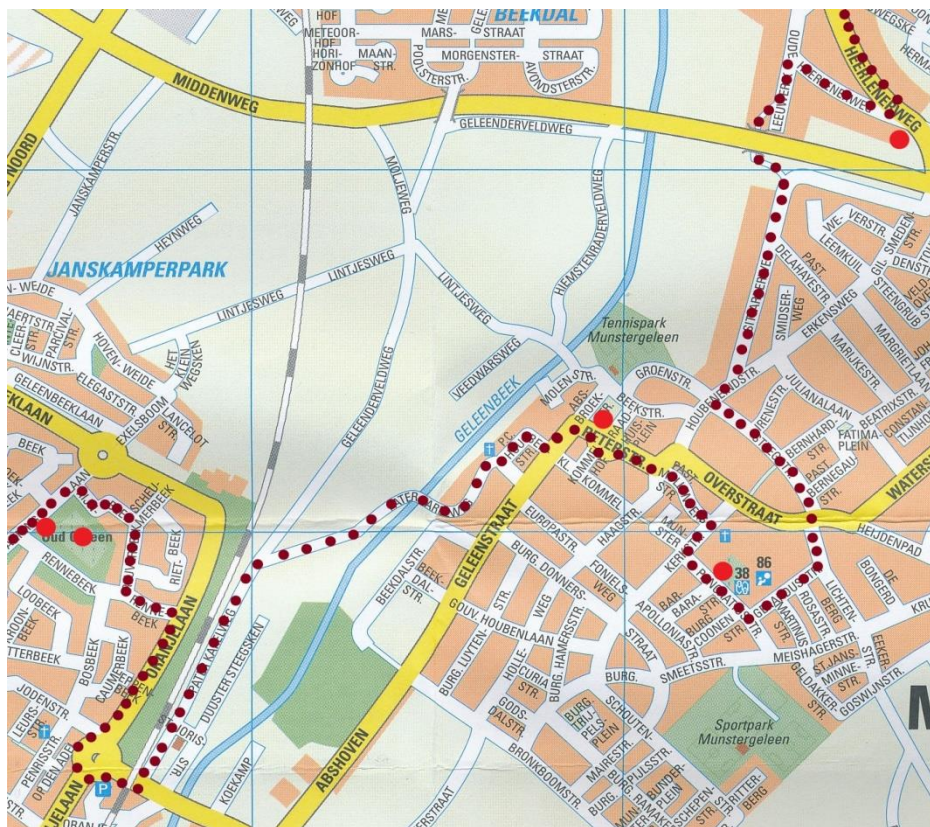

Geleen

- Einde links over spoor en fietsbrug
- L Dr Schaapmanstraat tot einde
- R Geenstraat
- Monument hoek Priorij (12)
- RD Geenstraat volgen tot op voorrangskruising
- R Henri Hermanslaan
- L Op rotonde (4/5), Mauritslaan
- R Tussen no 97 en 101 voor zebra pad naar Emmaplein (via trottoir, langs paaltjes)
- RD Emmaplein oversteken
- RD Emmastraat
- L Parallelweg (13)
- L T-splitsing, Groenseykerstraat
- 2^e R Lieve Vrouwestraat
- L-L Pastoor van Eijsstraat (14)
- RD Schuin oversteken, Molenstraat
- L Over Parkeerplaats, Deken Trienekensplein
- L Lignestraat
- RD Graaf Huynlaan
- RD Markt (15) Markt verlaten naast in/uitgang parkeergarage
- R Elisabethstraat
- RD Dr. Nolenslaan Zijstraten negeren
- R T-splitsing, Wolfstraat
- RD Rijksweg oversteken, Past. Vonckenstraat
- 2^e L Na plein, Schuttestraat / Van Banninglaan (16) en (17)
- R Met de rug naar de ingang van het kerkhof rechtsaf
- 1^e R Rijnbeek
- R T-splitsing, rechts Reuverbeek
- L T-splitsing, Rennebeek
- R T-splitsing, Oranjelaan
- L Rotonde richting Schinnen (3/4), Beekstraat
- L Na spoorwegovergang weg oversteken en Pater Karelweg in
- R Op Y-splitsing rechts aanhouden

Munstergeleen

- L Na 2^e brug links, PC Houbenstraat
- L Op kruising links, Geleenstraat
- R Peterstraat
- RD Raadhuisplein rotonde (18)

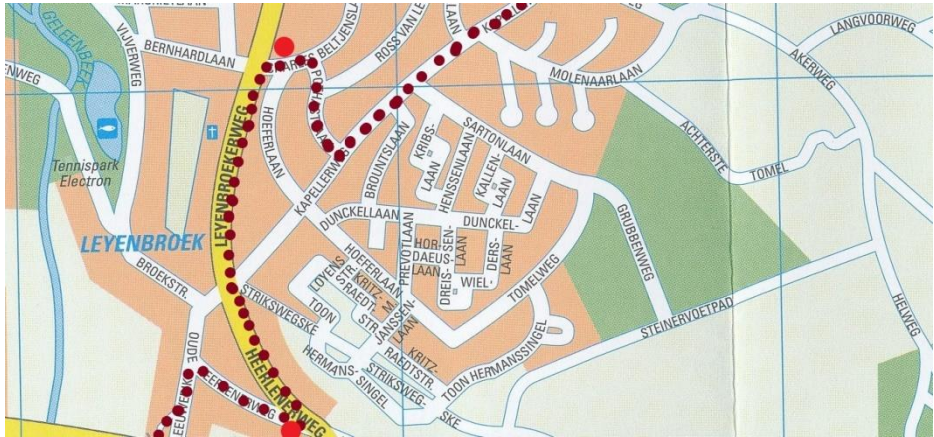

- 1^e R Haagstraat
- L Past. Mullendersstraat
- R T-splitsing, Kerkstraat
- L Pancratiusstraat (19) Na bezoek kerkhof links omhoog
- 1^e L Gerardusstraat
- L T-splitsing, Lichtenberg
- RD Steegstraat

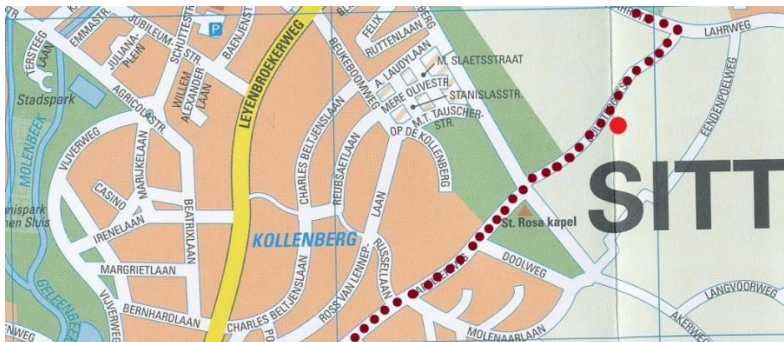
- 4^e R Houbeneind
 1^e L Sittarderweg
 Zijwegen negeren tot in scherpe bocht naar rechts.
 L Om boom heen, hier weg oversteken
 Fietspad onder Middenweg door

Sittard

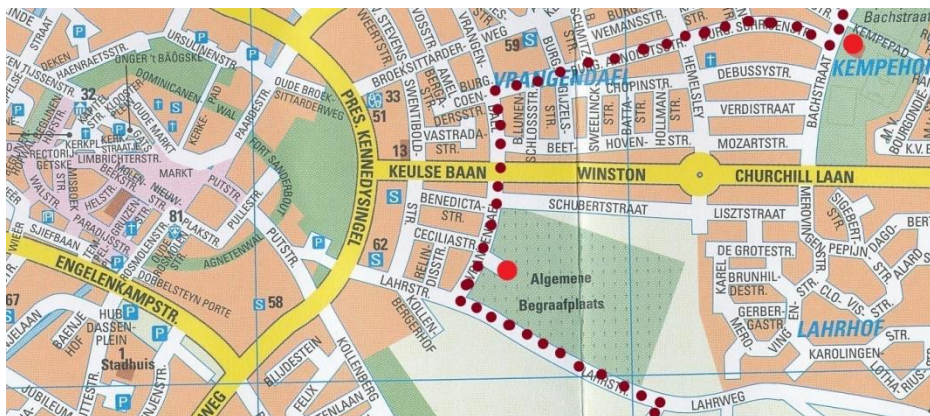
- L Leeuwerik

- 1e R Oude Heerlenerweg (20)
 L Heerlenerweg
 RD Leyenbroekerweg
 R Bij stoplichten, Charles Beltgenslaan (21)
 2^e R Pothastlaan
 2^e L T-splitsing, Kapellerweg

- RD Bij St Rosakapel, Duustergats (22)
- L T-splitsing, Lahrstraat
- 1^e R Vrangendael (23)

- R Met rug naar hoofdingang begraafplaats rechts, Vrangendael
- 4^e R Burg Arnoldtstraat / Burgemeester Schrijenstraat
- L T-splitsing voor fietspad, Bachstraat (24)

- 3^e L Achter Spitsbergen (25)
- L Met rug naar uitgang kerkhof links, Achter Spitsbergen
- 2^e R Past Verhagenstraat

1^e L T-splitsing Kerkstraat/ Broeksittarderweg

2^e R Hemelsley

RD Bij stoplichten rechtdoor Hemelsley

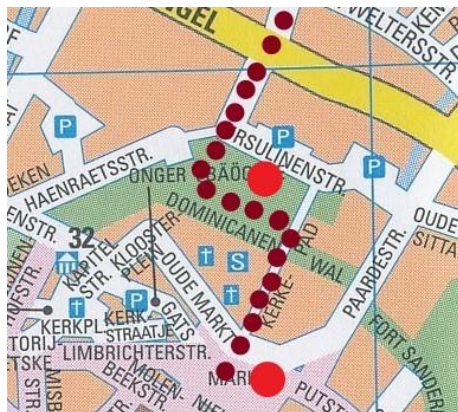
2^e L / RD **(Let op!)**

Bij tussenberm even naar links en links van de berm rechtdoor

L Frans Erensstraat, zijstraten negeren

R Henry Weltersstraat **(26)**

L T-splitsing links Franquinetstraat

RD Bij stoplichten rechtdoor tussen de flats door naar Schootsvelden

RD Bij kruising van paden rechtdoor tot aan opening in de muur

L Door ingang Ursulinetuin

L Boog van lei-peren, heen en terug **(27)**

L Naar poort in muur (alleen overdag open)

R Pad onder bruggetje door naar de Markt **(1)**

Eindpunt van fietstocht 1

Datums Bevrijding 1944 Gemeente Sittard-Geleen-Born

18 september	Geleen Munstergeleen Windraak Einighausen
18 en 19 september	Sittard
19 september	Limbricht Guttecoven Born Obbicht Grevenbicht Papenhoven Schippperskerk
20 september	Buchten
29 september	Holtum

Winterfront

Door het Ardennenoffensief van de Duitsers en problemen met de bevoorrading viel de opmars van de Geallieerde Legers stil. Het gevolg was dat Sittard en omstreken onder vijandelijk vuur bleef liggen en er nog slachtoffers vielen. Susteren werd op 17 januari 1945 bevrijd.

Verschillende grafmonumenten.

Militaire grafmonumenten zijn meestal eenvormig. De graven van burgerslachtoffers (verzetsmensen, omgekomenen bij bombardementen of ander oorlogsgeweld) hebben niet altijd dezelfde vorm.

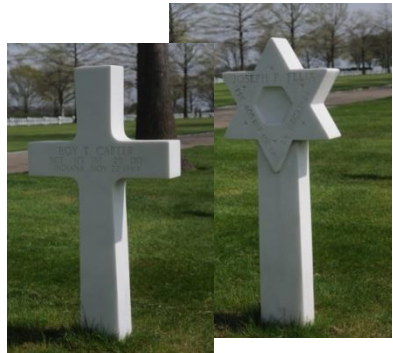

De stenen op de oorlogsgraven van het Gemeenebestsoldaten zijn voorzien van de afbeelding van het legeronderdeel waar de gesneuvelde deel uit maakte.

De Amerikaanse militaire oorlogsgraven hebben twee vormen Kruis of Davidster.

In Zuid-Limburg vinden we deze alleen
In Margraten op de Militaire Begraafplaats.

Op de grafmonumenten van soldaten die gevallen zijn in dienst van het Nederlandse Leger is de Nederlandse

Leeuw of een eenvoudig kruis uitgekapt.

Soms is er een familiegraf met eigen vormgeving.

Sittard

(1) Markt Monument Burgerslachtoffers

Dit monument is ontworpen door Charles Tangelder. Het is op 4 mei 1957 onthuld. De twee figuren symboliseren twee werelden die met elkaar in strijd zijn. Hun botsing veroorzaakt oorlog.

Het monument is een nagedachtenis aan de 211 Sittardenaren die slachtoffer werden van de oorlog. Hun namen zijn opgetekend. Het document bevindt zich in de sokkel van het beeld.

(2) Rosmolenstraat Plaquette bevrijding

Deze is op de gevel van het Kritzraedthuis bevestigd. De plaquette spreekt voor zichzelf.

(3) Stolpersteine in de hele gemeente Sittard-Geleen-Born.

De stichting Stolpersteine Sittard-Geleen is bezig de gelden bij elkaar te krijgen om de in kampen en andere plaatsen omgekomen slachtoffers van de Nazi's in de gemeente te herdenken met een steen.

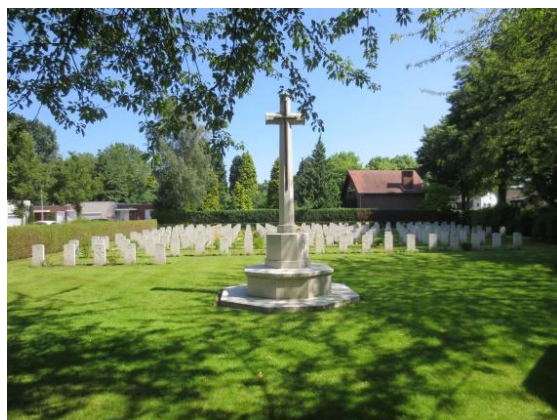

Op 8 november 2014 heeft Gunther Demnig de eerste tien stenen gelegd in de Landweringstraat 15. Daar werden leden van de familie Wolff, Stein, Salomon, Swartz, Mok en Koopman weggevoerd.

De Stolpersteine op de foto bevinden zich aan de Molenweg bij huisnummer 18.

(4) Haagstraat Begraafplaats

Gemeenebest oorlogsgraven.

Op de begraafplaats staat een herdenkingskruis (Cross of Sacrifice) naar ontwerp van Sir Reginald Blomfield. Het is uitgevoerd in natuursteen, en er is een bronzen zwaard op aangebracht. Op de begraafplaats liggen 239 doden uit de Tweede Wereldoorlog begraven, afkomstig uit landen van

het Gemeenebest. De doden zijn voor het grootste deel gesneuveld in januari en februari 1945, en enkelen in november 1944. De meesten behoorden tot de Schotse regimenten van de 52nd (Lowland) Division, die was betrokken bij de gevechten (onder de naam Operation Blackcock) in de omgeving, van 18 tot 24 januari 1945. Die hadden tot doel een door de Duitsers bezette saillant (uitstulping in de frontlinie) ten westen van de Roer te veroveren.

Op het kerkhof ligt ook een meisje begraven. Zij was onderweg met de soldaten om voor ze te zingen.

(5) Stationsplein Plaquettes.

Op het NS-station van Sittard hangen twee plaquettes, die de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen NS-medewerkers van de regio Sittard herdenken.

Ze bevinden zich in de stationshal tegen het raam van de stationswinkel.

De bovenste plaquette hing eerst in het station van Nieuwstadt. De benedenste is ter herdenking aan de NS medewerkers in de regio.

(6) Limbrichterveld Straatnamen.

Bevelhebbers:

Simpson, William Hood	USA	Ridgeway, Matthew Bunker	USA
Bradley, Omar Nelson	USA	Patton jr., George Smith	USA
Dever, Jacob Loucks	USA	Patch, Alexander McCarrell	USA
Eisenhower Dwight David	USA	Marshall, George Catlett	USA
Harmon, Ernest Miljard	USA	Hodges, Courtney Hicks	USA
Crerer, Henrey Duncan Graham	Can		
Anderson, Kenneth Arthur Noel	GB		
Dempsey, Miles Christopher	GB	Hunt, Peter Mervyn	GB
Lyne, Lewis Owen	GB	Montgomery, Bernard Law	GB

Rechter Neurenbergprocessen: Biddle, Francis Beverley USA

Limbricht

(7) Hoek Burg. Nelissenstraat / Pagestraat Monument Frans Kerkhof

Na de noodlottige tocht naar Rusland en de nederlaag bij de Volkerenslag bij Leipzig was het leger van Napoleon op terugtocht. Velen waren aangetast door een dysenterie-epidemie. Kasteel Lim-bricht werd ingericht als lazaret. Van 14 november 1813 tot 17 januari 1814, de dag dat de Kozakken in Limbricht verschenen, werden er dagelijks zo'n tweehonderd zieke of gewonde soldaten op kasteel Limbricht verpleegd. In totaal passeerden bijna 10.000 Franse

soldaten van wie er zo'n 7000 verpleging nodig hadden. Liefst 683 soldaten zouden zijn omgekomen en in Limbricht begraven op het "Franse kerkhof" terwijl 73 Limbrichtenaren de dood vonden.

(8) Beekstraat

Monument Familie Wolf.

De familie Wolf werd uit hun huis gezet nadat de NSB-burgemeester hun huis had gevorderd. Niet lang daarna werden de leden opgepakt. Zij stierven allemaal in diverse kampen. Het monument is geplaatst op initiatief van de

Heemkundevereniging De Lembergh.

Einighausen

(9) Kerkhofweg Begraafplaats

Monument slachtoffers

Ook in een kleine
gemeenschap als Einighausen
zijn er slachtoffers van
Wereldoorlog II te betreuren.
Ter ere van hun
nagedachtenis is het
monument op het kerkhof
opgericht.

Twee militairen kwamen om.

H. Kusters tijdens de eerste dagen van de oorlog. H. Konings sneuvelde
aan het einde in Duitsland.

De Joodse inwoners slager A. Lichtenstein, zijn vrouw E. Kaufman en
hun tweejarige dochter Helja stierven in Sobibor. Daar kwamen ook H.
Kaufman en zijn vrouw S. Levi om het leven. In Auschwitz stierf
R. Kaufman. De uit Einighausen afkomstige mijnwerker T. Lebens was
slachtoffer van het bombardement van 5 oktober 1942 op de mijn
Maurits. Het monument is onthuld in 2012.

Geleen

(10) Bloemenmarkt

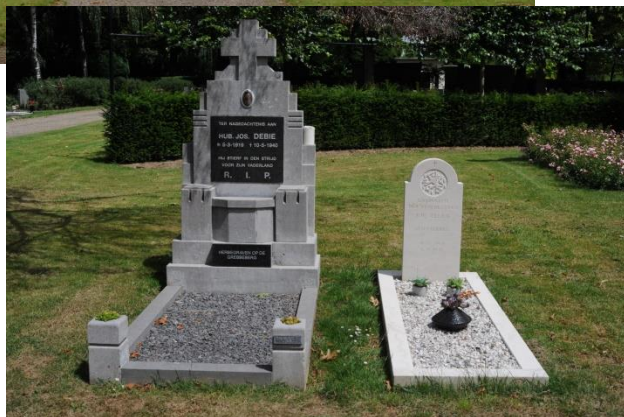
Monument

Dit monument is ter nagedachtenis aan alle
oorlogsslachtoffers uit Geleen. Zowel de
militairen in Nederlandse dienst, als de
burgerslachtoffers en de mensen uit het
verzet worden met dit beeld geëerd.

Na de herinrichting van de Bloemenmarkt is
het meer zichtbaar.

Het beeld is van Jean Weerts en de sokkel
van E. Quangel. Het is onthuld op
29 augustus 1948.

De twee graven voor het kruis zijn heel verschillend van karakter. Het linkse graf in de stijl naoorlogse grafmonumenten. Op graf staat de naam van H.J. Debie en zijn portretfoto. Hij is gestorven op de eerste dag van de oorlog 21 jaar jong. Er staat geen rang vermeld. In het Nederlands Oorlogsgraf ligt J.W. Zelen, soldaat 2^e klasse. Hij stierf in 1949, nog geen 24 jaar oud. De plaats van overleiden staat niet vermeld.

(12) Hoek Geenstraat/Priorij

Monument

Het monument bestaat uit een kruis op een verhoog van stenen en een herdenkingssteen.

Zuster Aloysia Lowenfels was van Joodse afkomst. Dat wordt door de Davidster op de steen voor het kruis duidelijk. Het kruis verwijst naar haar intreden in de Katholieke zusterorde 'Arme dienstmaagden van Jezus Christus'.

Zij stierf in Auschwitz 9 augustus 1942.

(13) Parallelweg Begraafplaats

Monument bombardement

Van de twee bombardementen op Geleen was het eerste, dat van 5 oktober 1942, voor de mijnwerkers en de inwoners van Geleen het heftigs. Het bombardement vond plaats in de avonden tijdens de dienstwissel. Er waren rond de 4000 mijnwerkers

aanwezig. Negen bommen troffen de mijn. De gevolg was een enorm aantal branden en een zeer grote schade. Meer dan 12.000 bommen van verschillend kaliber en soort troffen Geleen.

Van de 3000 woningen werd ruim 80% vernield of beschadigd. Van de rond 16.700 inwoners werden 3000 dakloos. Er vielen 83 doden waarvan 6 op de Staatsmijn Maurits. Daarnaast waren er vele gewonden. De maker van het monument is W. Paes.

Nederlands oorlogsgraf

Dit is het graf van P. van Meer. Hij was lid van de pas na het einde van de oorlog opgerichte N.B.S. (Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten).

Hij overleed in Ubachsberg in januari 1945.

(14) Augustinusstraat

Monument 'De Aafgebrende Gaaskaetel'

Het monument is een herinnering aan het bombardement op 1 september 1944. De naam van het monument is direct verbonden met dit bombardement, toen de gashouder van de mijn Maurits in brand vloog. De ketel was

gevuld met zeer brandbaar en explosiegevoelig cokes-gas.

Een Amerikaanse jachtbommenwerper van het type Thunderbolt P-47.

Op het monument zijn 3 spitfire's van de Britse RAF te zien.

De gasketel was 85 meter hoog en had een doorsnee van 44 meter.

Door stikstof (van het Stikstof Bindingsbedrijf) in de tank te spuiten werd een explosie voorkomen.

Dit bombardement was waarschijnlijk bedoeld voor de mijn Anna II in Alsdorf (D) of de stad Aken.

De maker van dit monument is J. Ramakers, na voorwerk van E. de Slot.

(15) Markt Gemeentehuis

Dit monumentje herinnert aan de deportatie van Joodse burgers uit Geleen in 1942. Naast het plaatsen van deze plaquette is het boekje 'De vergeten Joden van Geleen' uitgegeven.

De plaquette werd in augustus 2012 onthuld, 70 jaar na de deportatie.

Plaquette

(16) Van Banninglaan

Monument Hell on Wheels

De Tweede Amerikaanse Pantserdivisie werd Hell on Wheels genoemd. Generaal Patton was de belangrijke man. Hij bouwde de divisie al voor WO II op. De divisie ging 2 dagen na de Invasie in Normandië aan land. Het was een massale troepenmacht. De divisie had 390 tanks, 54 mobiele 105 mm-houwitseren en 18 mobiele 75 mm-houwitseren, een honderdtal rupsbandvoertuigen, 36 tank-destroyers en 20 verkenningsvliegtuigen. Zij beschikten ook over goede communicatie met bommenwerpers en jagers. Deze waren op afroep gereed voor ondersteuning.

Na een moeilijke strijd in Normandië speelde deze divisie een belangrijke rol in het slaan van bruggenhoofden en het verplaatsen van het front. Het monument staat op de plaats waar sergeant W. Kappen sneuvelde. Hij was

één van de 63 militairen van de divisie die in de Westelijke Mijnstreek sneuvelde. De namen staan vermeld op het monument samen met het logo van De Tweede Amerikaanse Pantserdivisie. Op de achterkant de routes van het leger.

(17) Van Banninglaan Begraafplaats Monument burgerslachtoffers

Dit monument herinnert, naast de herdenking van alle oorlogsslachtoffers uit Geleen, aan drie bombardementen: 5 oktober 1942 en 1 september 1944 (zie(11) en(12)), en de granaatinslag van 14 januari 1945.

Bij deze inslag vonden 4 kinderen de dood. Zij waren aan het spelen in een weiland toen de granaat insloeg.

Op hun gezamenlijk bidprentje staat o.a. :

‘Wreed oorlogsgeweld heeft hen plotseling weggerukt uit ons midden,..... Aan den dood durven we de vraag te stellen: Dood, waar is hier uw overwinning?’

Nederlandse oorlogsgraven

In de kring van het monument voor de burgerslachtoffers zijn drie Nederlandse oorlogsgraven opgenomen. Het zijn de graven van:

- J. Molin (soldaat, overleden in Molenaarsgraaf 14 mei 1940)
 - A. Maessen (bakker, overleden in Heiligenrode D. 30 juli 1943)
 - S. Polstra (soldaat, overleden in Viersen D. 25 maart 1945)
- Alle drie de graven zijn voorzien van de Nederlandse Leeuw.

Nederlands oorlogsgraf

Dit graf ligt een stukje verder langs het middenpad.

Er waren op het oude graf geen militaire versierselen te zien. Het gaat om de militair J. Buskens, die in Geleen overleden is op 27 juni 1940.

Het oude grafmonument is vervangen.

Het nieuwe graf is een officieel Nederlands Oorlogsgraf met de vermelding van de rang Sergeant.

Oud

Nieuw

Munstergeleen

(18) Raadhuisplein Plaquette bevrijding, Herdenkingsboom

De boom en de plaquette zijn op de hoek van het Raadhuisplein en de Peterstraat geplaatst ter gelegenheid van 60 jaar bevrijding. Het initiatief was van het Gilde MOT en de plaatselijke veteranen. De boom is een Amerikaanse eik. Geplaatst ter eren van 50jaar bevrijding.

(19) Pancratiusstraat Begraafplaats

Nederlands oorlogsgraf

Dit is het graf van de verzetsstrijder J. Theunissen. Hij overleed in Sittard, 10 dagen voor de bevrijding.

Op het graf staat een kleine verhoging met de naam van Stefan Bayer, geboren in Graz en gestorven in Munstergeleen.

Sittard

(20) Kazematten

Deze MG-kazematten zijn van het type S3. Deze kazemat maakt deel uit van een serie kazematten.

Een dertigtal van deze kazematten vormden de Geul-linie.

De grenslijn werd in deze gemeente gevormd door 4 van dit type verdedigingswerk. De aanduiding S3 heeft te maken met het aantal schietgaten, 3 dus.

1 Oude Heerlenerweg

Alleen deze kazemat is in de route opgenomen.

2 Op de tegenoverliggende helling naast de Breijhaag

3 Biesenweg

4 Millenerweg

(21) Leyenbroekerweg/Charles Beltjenslaan

Monument Mariniers

Hier worden de militairen, die na 1945 in dienst van het Nederlandse Leger zijn gevallen, herdacht.

Het Mariniersmonument is een bronzen stellage waarin marine-attributen zijn verwerkt, zoals: paalschansen, een amfibietank en twee gevechtsvliegtuigen. Tevens bevindt zich in deze grote vorm een marinier. Losstaand is een achterovervallende soldaat te zien.

In het voetstuk is een urn met aarde van het ereveld Kembang Koening te Soerabaja bijgezet.

Het totaal is ontworpen door Ir. P. Sigmond. De beelden zijn gemaakt door Jos Hermans. De Firma Sillen & Co. zorgde voor de uitvoering.

Het monument is in november 1966 onthuld.

(22) Duustergats

Monument

Op de foto is Capt. Donald R. Emerson te zien.

Hij verongelukt met zijn vliegtuig Eerste Kerstdag in 1944 op de terugweg van hun missie.

Zijn functie was piloot. Zijn legeronderdeel was het 336th Fighter Squadron Van de 8th Air Force.

Hij is begraven in Margraten op het oorlogskerkhof.

(23) Vrangendael Algemene Begraafplaats Monument oorlogsslachtoffers en Oorlogsgraven

Oud

Nieuw

Het oorlogsmonument op de begraafplaats in Sittard bestaat uit vier plaquettes. Hierop staan de namen van de tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen inwoners uit Sittard.

Op de algemene begraafplaats bevinden zich meerdere graven. Het gaat om twee groepen graven, één groep Nederlandse en één groep Gemeenebest Oorlogsgraven. Daarnaast zijn er graven van verzetsstrijders en burgerslachtoffers.

Graf burgerslachtoffers

In het linker graf ligt W. Lutgens en in het rechtergraf is W. Verspaget begraven. Beiden overleden in Oud Leusden in 1942.

Iets verder is het graf van J. van der Zanden. Hij overleed in Hagenow (D) op het einde van de oorlog in 1945.

Nederlands oorlogsgraf

Op de gemeentelijke begraafplaats in Sittard, ligt een graf van een Nederlandse militair.

Het betreft het graf van Paulus Hubertus Collard.

Zijn graf heeft een heel eigen vorm en is voorzien van diverse opschriften. Hij sneuvelde op de tweede oorlogsdag.

Op de begraafplaats in Sittard zijn ook twee graven van verzetsstrijders.

Het eerste graf is van P. Crauwels. Hij is overleden in Sittard op 08-09-1944 enkele dagen voor het einde van de oorlog. Op dat moment was hij 43 jaar.

Het tweede graf is een waar monument op zich. Het betreft de verzetsstrijder P. Ronden, in de oorlogstijd beter bekend als "De Witte".

Tijdens de opmars van de bevrijders was hij uitgeweken en diende in het 1^e Bataljon Regiment Stoottroepen. Zij waren ingedeeld bij het 9^e Amerikaanse Leger.

Nederlands oorlogsgraven

Hier zijn 8 militairen begraven. Zij zijn gestorven op verschillende plaatsen en tijdstippen tussen mei 1940 en mei 1945.

Hier volgen de namen en hun toenmalige leeftijd.

H. Bisschops 19, P. Dols 29, A. van Hees 34, H. de Heus 22, M. de Klerk 24, J. Maessen 20, J. Schrijber 21 en J. Segers 32.

Gemeenebest oorlogsgraven

Op de Algemene Begraafplaats van Sittard rusten 20 slachtoffers uit

het Gemeenebest. Van hun is er één niet geïdentificeerd.

Voor familie is het meest frustrerend als men niet weet waar het lid van de familie gebleven is.

Tijdens WO II verdwenen ongelooflijk veel

mensen zonder dat hun lichamen werden gevonden.

Burgers verdwenen in massagraven, al dan niet bij vernietigingskampen, verstrooid over het hele oorlogsgebied.

De meeste soldaten kregen een eigen graf. “Onbekende Soldaat” staat dan in verschillende talen in het opschrift.

(24) Kempehof Straatnamen

De naam Kempehof, Kempepad en de straatnamen Kleine en Grote Kempekoul, Keizer Karel V Straat herinneren nog aan de slag in de Kempenkoul. Op 24 maart 1543 was hier onder felle winterkou de slag tussen de legers van Karel de V en zijn tegenstander Hertog Wilhelm van Gelder en Gulik. Er hadden verwoede ruitergevechten plaats en het leger van Karel de V leed een smadelijke nederlaag: 3000 doden, 2000

gevangenen, 18 vaandels, 3 veldstandaards, alle kanonnen en

bagagewagens met leeftocht en geld was zijn verlies. De bewoners van Sittard en Broeksittard werd de volgende dag aangezegd de op hun akkers liggende doden te begraven. Tussen de grote en de kleine Kemperkoul bij Sittard vonden de meeste hun laatste rustplaats. Wat van Karels leger overgebleven was, was naar Maastricht gevlucht. Met de ontzetting van Sittard werd ook de Bourgondische bezetting van Susteren ontruimd.

(25) Achter Spitsbergen

Begraafplaats

Monument Oorlogsslachtoffers

Op het kerkhof zijn de twee militairen J. Palmen en L. Smeitz ter aarde besteld.

Ook de leden van de familie Palmen-Geilen (vader, moeder en

5 kinderen) zijn begraven. Zij kwamen om bij een bombardement. Op de plaquettes worden ook de namen van de overige slachtoffers, die ergens anders zijn begraven, vermeld.

(26) Baandert 21 Urnenhof

Plaquette

Op initiatief van de bewoners en het kerkbestuur is deze plaquette met de namen van de omgekomen mensen uit de oude Sint Bernadetteparochie hier opgenomen.

De in 1968 gebouwde Bernadettekerk van architect Fanchamps werd in 2010 aan de eredienst onttrokken, maar vond in 2013 een herbestemming als R.K Urnenhof.

(27) Dominicanenwal Monument Joodse slachtoffers

Het monument werd op 8 mei 1957 onthuld. De steen stond eerst op de Joodse Begraafplaats (deel van de Algemene Begraafplaats) en is in september 1994 overgebracht van de begraafplaats naar de Stadstuin

Het opschrift is in het Nederland en het Hebreeuws uitgekapt in de steen. De tekst luidt:
1940 1945, Ter Nagedachtenis aan de 160 Joodse Slachtoffers der Naziterreur in Sittard en omgeving. Het monument staat tegen een muur aan het einde van een berceau van lei-peren.

Bronnen en Informatie:

Boeken en brochures

- Limburgse monumenten vertellen 1940-1945
H. Mans, A. Cammaert (1994)
- Sta een ogenblik stil Monumentenboek 1940/1945
W. Ramakers, B. v. Bohemen (1980)
- Sittard-Geleen, Verdediging door de eeuwen heen
Diverse auteurs (2004)
- Bevrijdingsfeesten Sittard 1944-1984, programmaboekje
Comité 40 jaar bevrijding (1984)
- Voorbij maar niet vergeten, Sittard 1940-1945
Th. Oberdorf (z.j.)
- D-Day in Zuid Limburg
Diverse auteurs (1984)
- Plattegrond Sittard-Geleen 2003 / 2013
- Tijdschrift Heemkunde vereniging Geleen
Diverse nummers uit verschillende jaargangen

Internet:

- Traces of War.com: Fedor de Vries, Anneke Moerenhout, Paul Moerenhout, Dennis Bischoff, Wim Beckers, Ronald Stassen.
- Oorlogsmusea.nl
- Stolpersteinesittardgeleen.nl
- Limburger.nl
- Ditwassittard.nl
- Sittard.blogspot.nl
- Historiesittard-geleen-born.nl
- Het verhaal uit Grevenbicht 15 oktober 1941 (pdf)

Bezoekplaatsen:

- Netherlands American Cemetery, Margraten
- Gemeentehuis, Sittard
- Maaskant 44, Grevenbicht

Tekst en foto's: Lex Vlieks en Wies Vlieks-Lahaye

Afbeelding Wikipedia: Hell on Wheels, Vrijheidssymbool
en Vredesduif

Uitgave:

Afdeling MunsterGeleenSittard
en
Land van Swentibold Born

Met dank aan: Jan Weerts
Cas van Heugten

Deze uitgave is gemaakt ter ere van:
**80 jaar Bevrijding Gemeente
Sittard-Geleen-Born**

Het is deel 1 van:
**Fietstocht in twee delen langs
Oorlogsgraven en Oorlogsmonumenten
in de Gemeente Sittard-Geleen-Born**

Druk: Pasklaar Sittard

